

Sector Research

Stand van de Food Sector

*Foodsector blijft kwetsbaar door
afhankelijkheid van aardgas*

29 april 2026

Inhoudsopgave

1. **Macro-Economie**
 - Gematigde groei onzeker door oorlog Iran
2. **Vertrouwen**
 - Onzekerheid remt vertrouwen
3. **Faillissementen & vacatures**
 - Aanhoudende krapte, maar stabiel beeld
4. **Omzet**
 - Na sterke groei, eerste signalen van afkoeling in 2026
5. **Prijzen**
 - Gemengde bewegingen in voedselprijzen
6. **Afzetkanalen**
 - Geleidelijke groei, veranderende keuzes
7. **Uitgelicht: Foodsector blijft kwetsbaar door afhankelijkheid van aardgas**
8. **Recente publicaties**
9. **Contactgegevens**

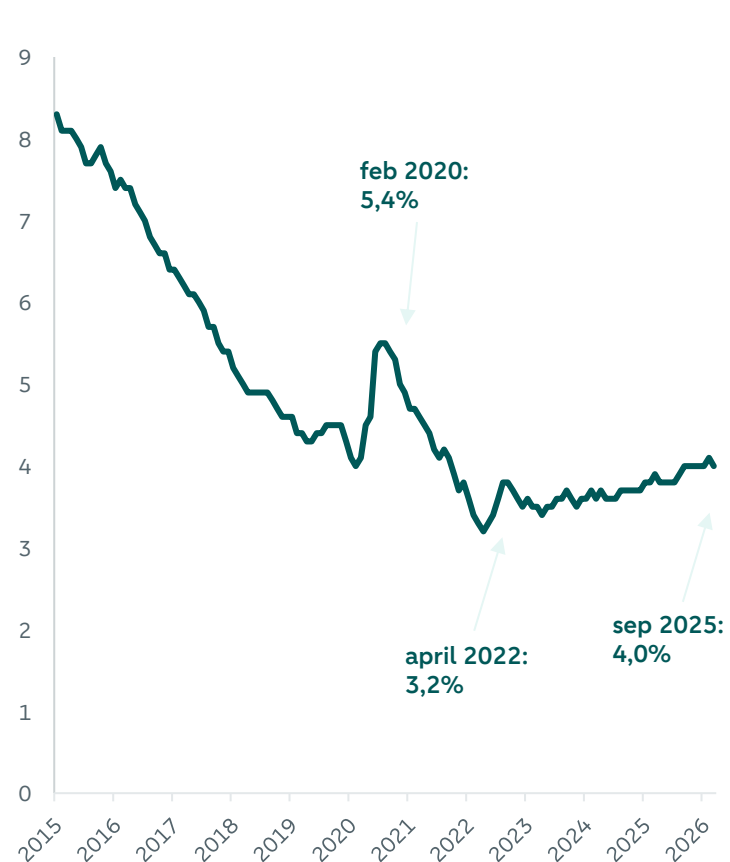
■ Stand is negatief | ■ Stand is neutraal | ■ Stand is positief ►►

1. Macro-Economie | Gematigde groei onzeker door oorlog Iran

Macro-economische indicatoren¹

	2025	2026	2027
	% mutaties		
Bruto Binnenlands Product (BBP)	1.9	1.5	1.2
Particuliere consumptie	1.5	1.0	0.9
Overheidsconsumptie	2.6	2.2	1.3
Investerings	0.5	-0.1	1.0
Uitvoer	2.6	2.5	2.0
Invoer	2.6	2.0	2.0
Consumentenprijsindex (CPI)	3.3	2.9	2.2
Cao-lonen	5.0	4.1	3.3
Werkloosheid (% beroeps bevolking)	3.9	4.2	4.3
Saldo overheid (% BBP)	-1.9	-2.5	-1.8
Schuld overheid (% BBP)	44.8	46.3	46.4

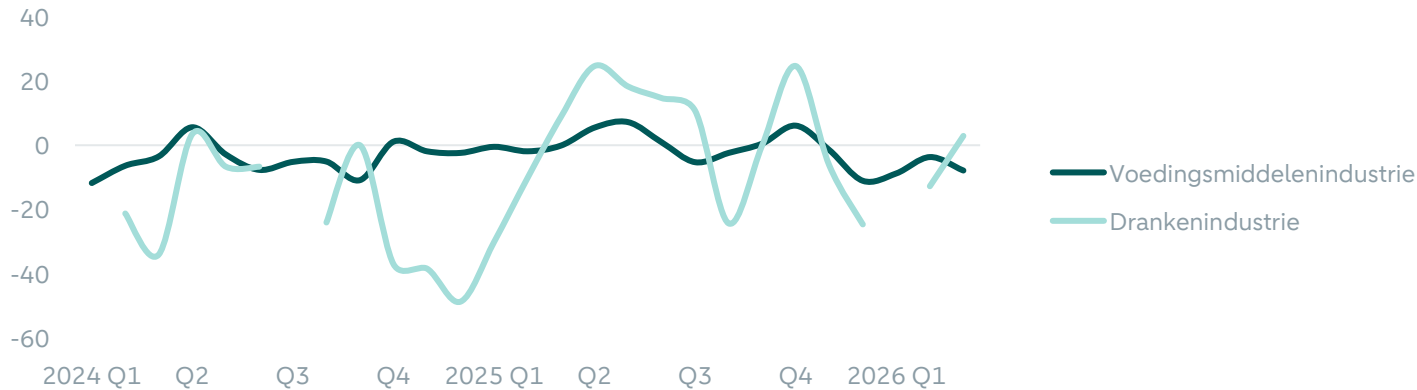
Werkloosheidspercentage² – seizoensgecorrigeerd

- De macro-economische outlook staat beschreven in de linker tabel. De verwachte groei van de Nederlandse economie voor 2026 en 2027 zijn licht (0.1-0.2%) naar beneden bijgesteld vanwege de oorlog in Iran en komen uit op respectievelijk 1.5% en 1.2%. De lange termijn impact op de economie blijft onzeker.
- Aangezien ook de energie-infrastructuur in het Midden-Oosten is beschadigd, wordt verwacht dat de energieprijzen gedurende langere tijd verhoogd blijven, vanwege de noodzakelijke herstelwerkzaamheden die ook na heropening van de Straat van Hormuz zullen doorlopen.
- Deze prijsstijgingen vertalen zich uiteindelijk ook door naar energie-intensieve diensten en producten. Naar verwachting loopt de inflatie op naar 2,9% voor 2026, 0.6% hoger dan initieel verwacht.
- Uiteindelijk zal dit ook doorwerken in de loongroei, geraamd op 4.1% voor 2026. Naast de impact van de hogere loonkosten is de economische outlook onzeker door het afgenomen producenten- en consumenten vertrouwen dat gepaard gaat met het conflict.
- De grafiek toont de werkloosheid ontwikkeling over de afgelopen jaren. Over de eerste maanden van 2026 nam het aantal werklozen licht toe en blijft deze gedurende het jaar licht toenemen tot 4.2%.

2. Vertrouwen | Onzekerheid remt vertrouwen

Producenten verwachtingen¹ - Verwachte winstgevendheid komende 3 maanden

Consumentenvertrouwen² - Seizoensgecorrigeerd

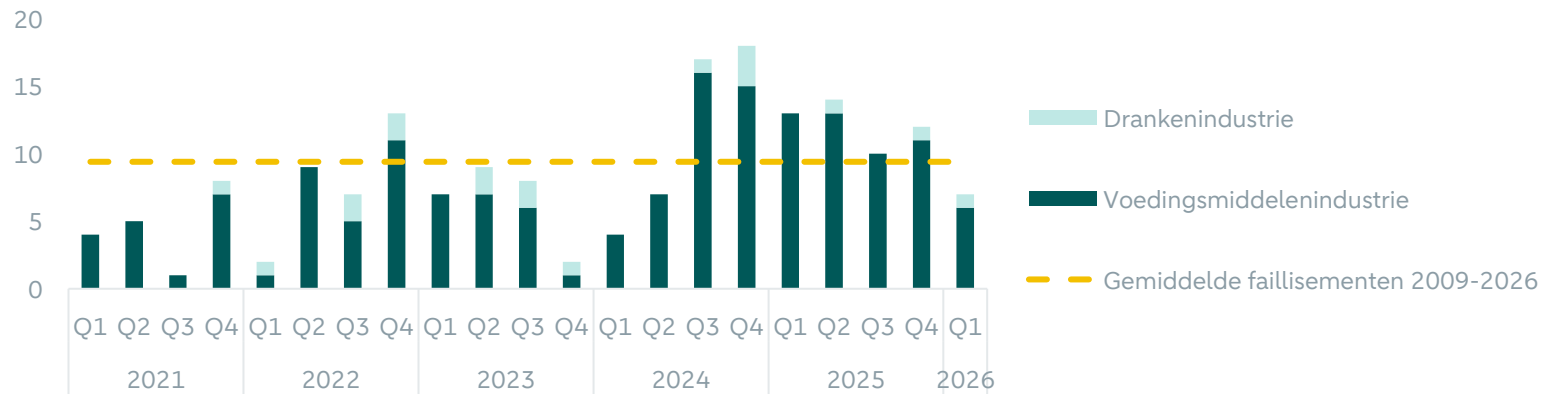

Bron: 1) Conjunctuurenquête (COEN) 2) Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) 3) Nevi Barometer Inkopen (2026)

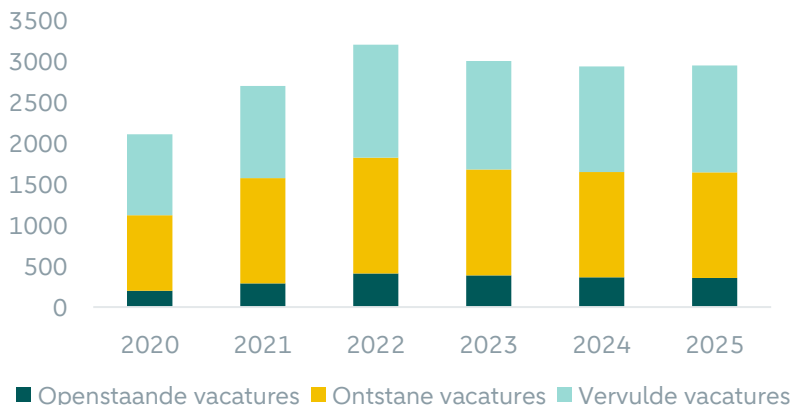
- De CBS Conjunctuurenquête (COEN) laat een dip zien in de verwachte winstgevendheid eind 2025, met begin 2026 weer een lichte stijging, vooral voor de drankenindustrie. Ook de verwachte orderontwikkeling is negatief, zowel voor de drankenindustrie met -39 in oktober, als voor de voedingsmiddelenindustrie. Deze was in oktober met +10 nog positief, maar daalt in januari naar -8.
- Handelstarieven vanuit de VS en China, en geopolitieke schommelingen blijven hierin belangrijke factoren.
- Handelstarieven vanuit de VS en China, en geopolitieke spanningen zoals het Midden-Oosten conflict blijven bepalend. Stijgende productie- en transportkosten, vooral in het luchttransport, en verstoringen in toeleveringsketens beïnvloeden het vertrouwen. De enquête verscheen vóór het uitbreken van de oorlog; de gevolgen zijn dus nog niet meegenomen.
- De krimpende veestapel zet bovendien een rem op het lokale aanbod van vlees, zuivel en eieren. Mondiale tekorten aan kunstmest zorgen vanaf de zomer mogelijk voor volatiliteit in agrarische grondstofmarkten zoals tarwe, soja, suiker en rijst.
- Het consumentenvertrouwen is fors gedaald: in maart met -30 en in april met -44, volgens het CBS de op één na grootste daling ooit. Ook de koopbereidheid neemt af (-26), wat erop wijst dat consumenten grote aankopen uitstellen, mede door aanhoudende geopolitieke onzekerheid.

3. Faillissementen & vacatures | Aanhoudende krapte, maar stabiel beeld

Faillissementen¹ – aantal bedrijven en instellingen, excl. eenmanszaken

Vacatures – totaal aantal vacatures particuliere bedrijven (x1000)

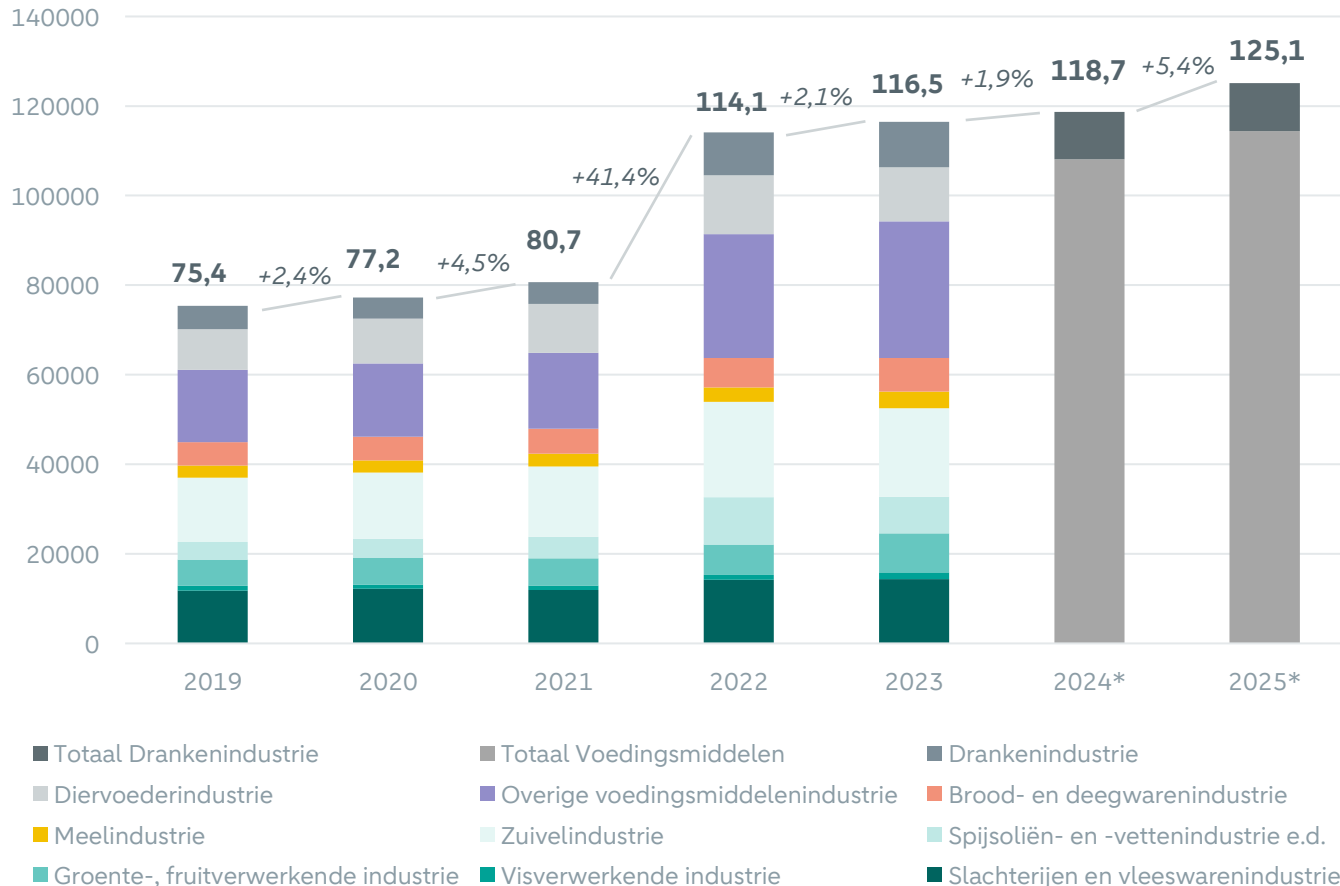
Stijging cao-lonen food sector³

	2025	2026	2027
Cao-lonen NL	5.0%	4.1%	3.3%
Inflatie (CPI)	3.3%	2.9%	2.2%
Cao-lonen Food	4,2%	3.7%	n.t.b.
Ambachtelijke bakkerijen	2%	5%	n.t.b.
Zoetwarenindustrie	5%	2%	n.t.b.
Pluimveeverwerkende Industrie	4%	3%	0,5%
CAO Vleessector	3,5%	1,9%	n.t.b.

- Over het jaar 2025 ligt het aantal faillissementen boven het langjarige gemiddelde. Na een dip in het 3^e kwartaal, loopt het aantal faillissementen tegen het einde van het jaar weer op.
- Het merendeel van de faillissementen zit in de brood- en deegwarenindustrie. Het gaat met name om ambachtelijke bakkerijen met directe verkooppunten, en kwalificeren dus deels als retailer. Zij kunnen steeds minder goed concurreren met supermarkten, ervaren personeelstekorten en hebben te maken met opvolgingsproblematiek.
- Voor 2025 zien we dat het totaal aantal vacatures voor particuliere bedrijven redelijk stabiel is gebleven. Voor de voedingsmiddelenindustrie blijft het tekort aan technisch personeel en personeel voor productielijnen groot. Daarbij komt dat defensie momenteel in grote getalen technisch personeel werft. Dit zorgt voor extra krapte in andere sectoren, waaronder de voedingsmiddelenindustrie.
- Wel zijn er ontwikkeling rondom automatisering en AI, die ertoe kunnen leiden dat taken gaan worden overgenomen door robots, dit vereist ook ontwikkeling van andere vaardigheden voor personeel.
- Voor 2026 stijgen de cao-lonen in de foodsector gemiddeld met zo'n 3.7%, te zien in de tabel. Het landelijke gemiddelde ligt iets hoger, met 4.1%. Bedrijven in de sector zullen dus te maken krijgen met stijgende personeelskosten. Voor 2026 zijn de nieuwe cao's slechts voor enkele sub sectoren bekend.

4. Omzet | Na sterke groei, eerste signalen van afkoeling in 2026

Netto-omzet per subsector¹ – in miljoenen euro's

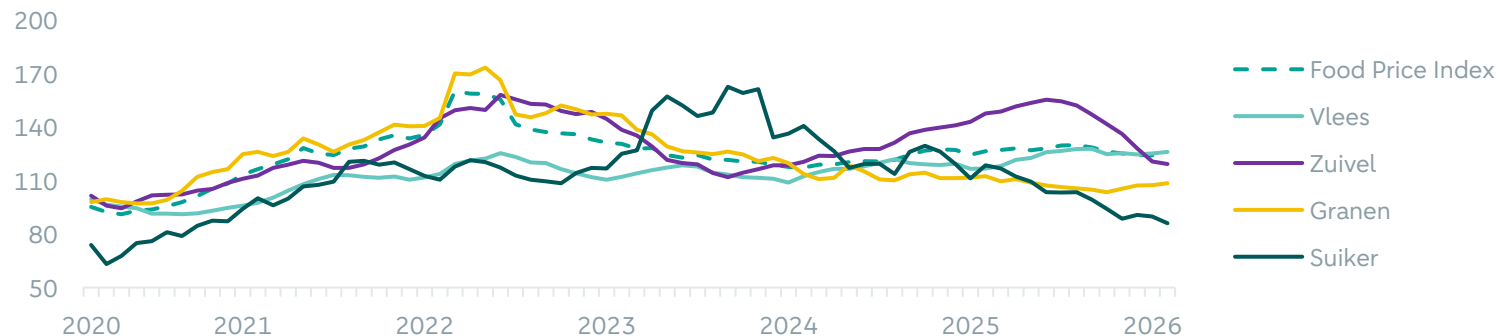

- Volgens raming nam de netto-omzet van de voedings- en drankenindustrie in 2024 met ongeveer 2% toe en in 2025 met ruim 5%.
- De voorlopige cijfers van het CBS voor de voedingsmiddelenindustrie zijn negatief voor de eerste maanden van 2026, met een daling van de omzet van -6,9% ten opzichte van het jaar ervoor in januari en -5,7 voor februari. De daling geldt voor zowel de binnenlandse- als de buitenlandse omzet. De buitenlandse omzet liep sterk op gedurende 2025, met een omzet stijging van gemiddeld 9,4% over het jaar. Een fors verschil met een gemiddelde van -6,4% over de eerste maanden van 2026.
- Voor de drankenindustrie zijn nog geen voorlopige cijfers beschikbaar, maar de omzetontwikkeling zal naar verwachting worden beïnvloed door de aangekondigde indexatie van de alcoholaccijns als budgettaire maatregel binnen het kabinetspakket rond de crisis in het Midden-Oosten. De accijns gaat vanaf 2027 meestijgen met de inflatie, wat kan leiden tot lagere consumptie of verschuiving van aankopen naar het buitenland. Eerder werd in 2024 al een accijnsverhoging van 8,4% doorgevoerd.

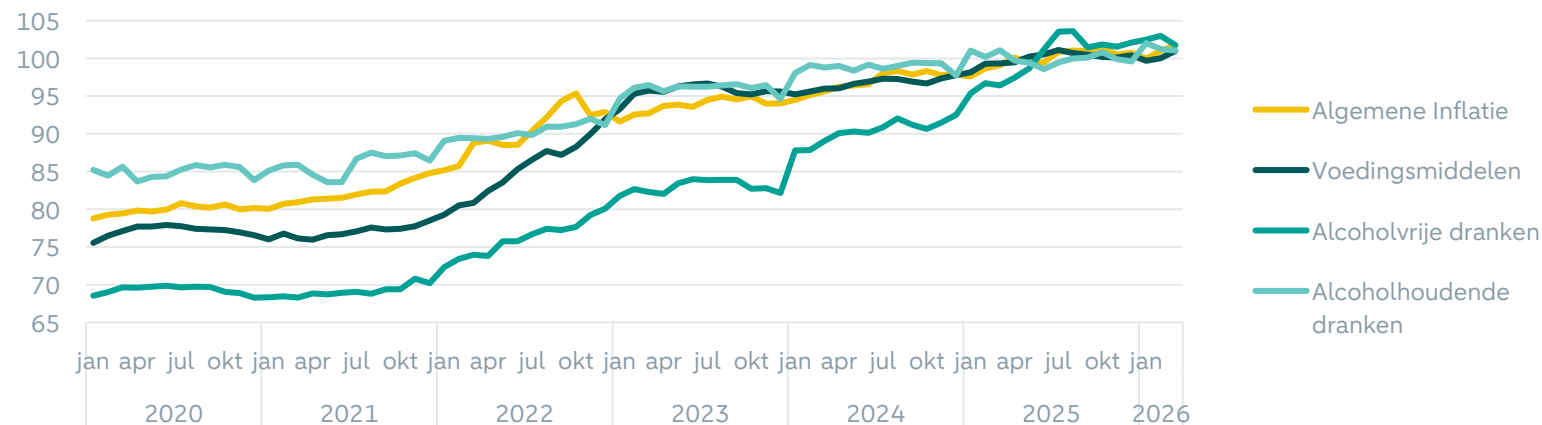
Bron: 1) Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) 2) Krimp veestapel creëert overcapaciteit bij foodindustrie, ABN AMRO 3) Voeding exporteren naar Duitsland is een uitdagende kans, ABN AMRO
 * Cijfers voor 2024 en 2025 zijn ramingen van ABN AMRO

5. Prijzen | Gemengde bewegingen in voedselprijzen

Mondiale prijzen agrarische grondstoffen¹ – prijsindex 2014-2016 = 100

Consumentenprijzen in Nederland² – prijsindex 2015 = 100

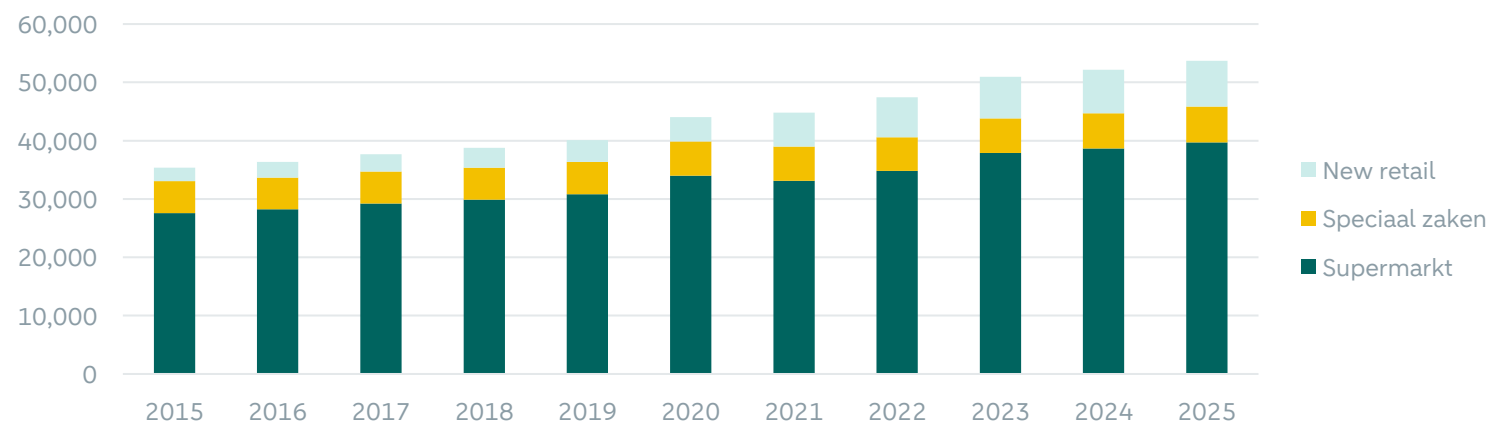

- De FAO Food Real Price Index bevat een mandje van internationale prijzen van agrarische grondstoffen, gecorrigeerd voor inflatie. Gedurende 2025 is de Index relatief stabiel gebleven. In de eerste maanden van 2026 kruipt de index iets omhoog. Naar verwachting zal deze opwaartse trend verder toenemen, gelet op de oorlog met Iran die de prijzen zal beïnvloeden door de verstoringen in de toeleveringsketen van kunstmest en de verhoogde energieprijzen.
- Opvallend in de grafiek is de prijsdaling van zuivel. Na een aanhoudende prijs stijging van ruim anderhalf jaar sinds eind 2023, daalt de prijs met 19%. Door record melkproductie – overaanbod, wordt de prijs nu gedrukt.
- Ook de prijs van suiker bleef dalen gedurende 2025, maar steeg voor het eerst in maart van 2026. Vanwege de oorlog in Iran is de vraag naar bio-ethanol toegenomen, wat effect heeft op de vraag naar suiker en daarmee de wereldwijde suikerprijs.
- In de Nederlandse consumentenprijzen zien we ook een forse stijging, de prijzen van voedingsmiddelen stegen met 2,7% over 2025. Een uitschieter is de prijs voor alcoholvrije dranken, deze steeg met 10,4%. Naar verwachting lopen de prijzen gedurende 2026 verder op.
- De prijzen van eieren stegen fors over het eerste kwartaal van 2026, 13,6% in februari en een voorlopige 18,4% in maart. Ook de prijs van vlees blijft stijgen, met zo'n 10% over het eerste kwartaal.

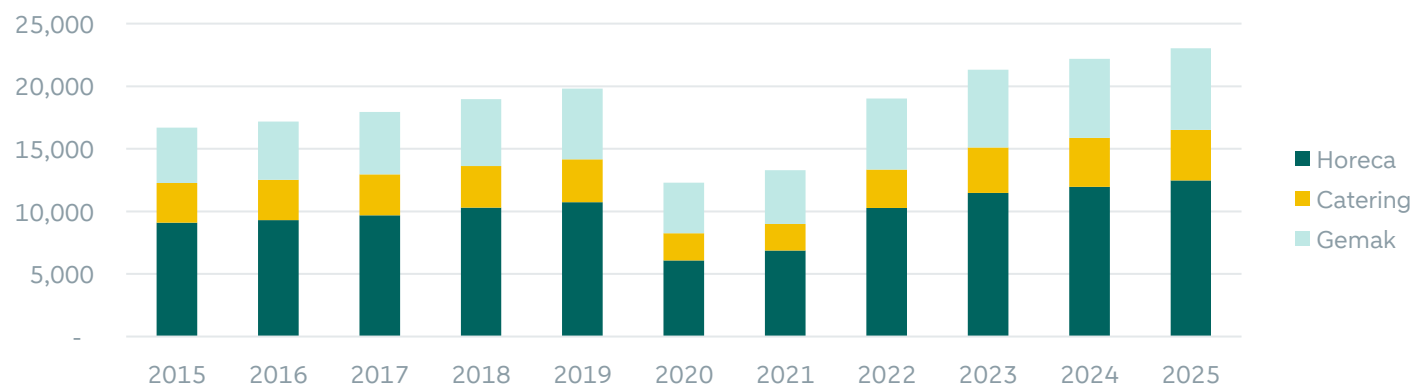
Bron: 1) Food and Agriculture Organization (FAO) 2) Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

6. Afzetkanalen | Geleidelijke groei, veranderende keuzes

Omzet At Home¹ - in miljoenen euro's

Omzet Out of Home¹ - in miljoenen euro's

Bron: 1) Foodservice Instituut Nederland (FSIN) 2) Circana 3)

- Nog altijd is de supermarkt het grootste afzetkanaal voor 'At home' bestedingen. De supermarkten bedienen in 2025 52% van deze markt. Ongeveer 8% wordt in speciaalzaken uitgegeven en new retail is goed voor 10%. Samen precies 70% van de afzetmarkt. De Out of Home markt heeft de overige 30% in handen.
- De totale omzet is over 2025 met 3,1% gestegen. De omzet Out of Home steeg met 3,9%, tegenover een groei van 2,9% voor At Home. De omzetgroei is voornamelijk toe te schrijven aan prijstijgingen.
- Op korte termijn kan oplopende inflatie als gevolg van de oorlog in Iran het consumentengedrag doen verschuiven, waardoor de voedingsmiddelenindustrie sterker te maken krijgt met downtrading. Consumenten kiezen vaker voor goedkopere supermarktproducten of verminderen hun uitgaven in de horeca. Het toenemende belang van prijs blijkt ook uit het aantal aanbiedingen: de zogeheten promodruk is in tien jaar met circa 7 procentpunten toegenomen (EFMI).
- Naar verwachting van het FSIN verschuift de omzet in toenemende mate richting aankopen vanuit gemak. In de periode tot 2035 stijgt de omzet gedreven door het aankoopmotief gezellig met 48,3% ($\approx 4,5\%$ per jaar), terwijl routineaankopen slechts een beperkte groei laten zien van 2,1% ($\approx 0,23\%$ per jaar).
- Het aankoopmotief gemak is de grootste stijger met 66,7% ($\approx 5,8\%$) per jaar, aangejaagd door omzetgroei uit kant-en-klaraaltijden, voorgesneden producten en consumptie onderweg. Met name to-go producten, die snel en eenvoudig mee te nemen zijn, winnen sterk aan populariteit en omzet.

7. Uitgelicht: Foodsector blijft kwetsbaar door afhankelijkheid van aardgas

De oorlog met Iran benadrukt opnieuw hoe kwetsbaar de voedingsmiddelenindustrie is voor stijgende energie- en brandstofprijzen. Op de korte termijn zijn bedrijven uit de voedingsmiddelenindustrie deels beschermd tegen hogere gas- en elektriciteitsprijzen doordat zij risico's hebben afgedekt met een mix aan langlopende energiecontracten. De pijn zit op de korte termijn hoofdzakelijk in hogere kosten voor wegtransport, containerprijzen en luchtvracht. Zelfs als de oorlog op relatief snel zou worden beëindigd, is de algemene verwachting dat energieprijzen langdurig hoog blijven doordat productie- en transportfaciliteiten van fossiele brandstoffen ernstig beschadigd zijn. Wanneer de energiecontracten later dit jaar aflopen, wordt de sector alsnog geconfronteerd met hogere energieprijzen.

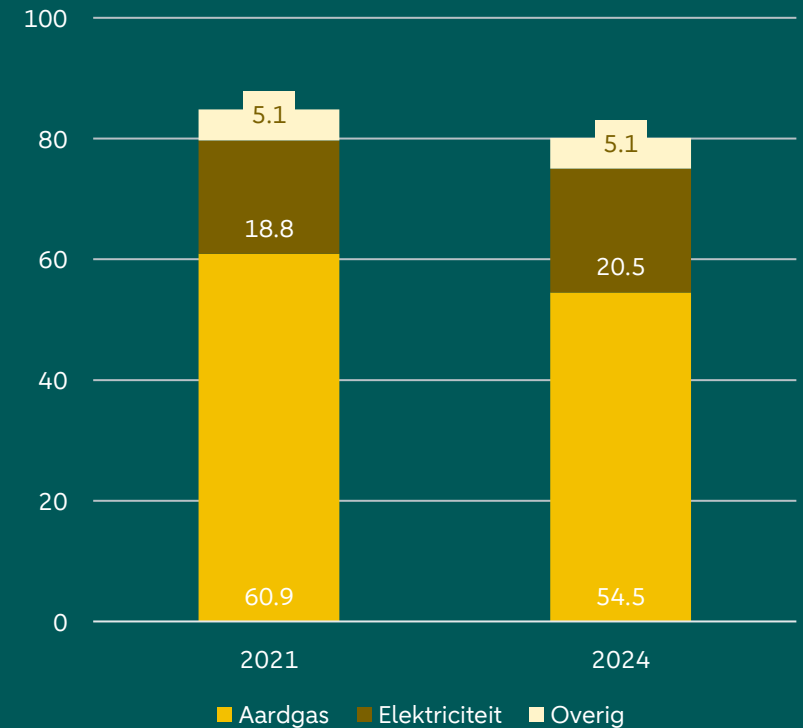
Energieverbruik voedingsmiddelenindustrie beperkt gedaald

De voedingsmiddelenindustrie heeft haar energieverbruik met 5,5 procent weten terug te brengen sinds de energiecrisis van 2022, zie figuur 1. Dit is de helft ten opzichte van het gemiddelde van de Nederlandse economie die een daling van 11 procent wist te bewerkstelligen.

Gecorrigeerd voor de afname van de productie van de voedingsmiddelenindustrie over diezelfde periode gaat het om een energiebesparing van slechts 3 procent. Aardgas is met grofweg 70 procent de belangrijkste energiebron in de totale energiemix. De sector probeert in te zetten op energiebesparingen en elektrificatie om het aardgasverbruik terug te dringen. Het aardgasverbruik is, gecorrigeerd voor productievolumes, met 8 procent afgenomen terwijl het elektriciteitsverbruik, gecorrigeerd voor de daling in productievolumes, met 12 procent is toegenomen.

Figuur 1: Het absolute energieverbruik in de voedingsmiddelenindustrie is met 5,5 procent afgenomen over de periode 2021-2024

Energieverbruik per type energiebron, in Petajoule (PJ)

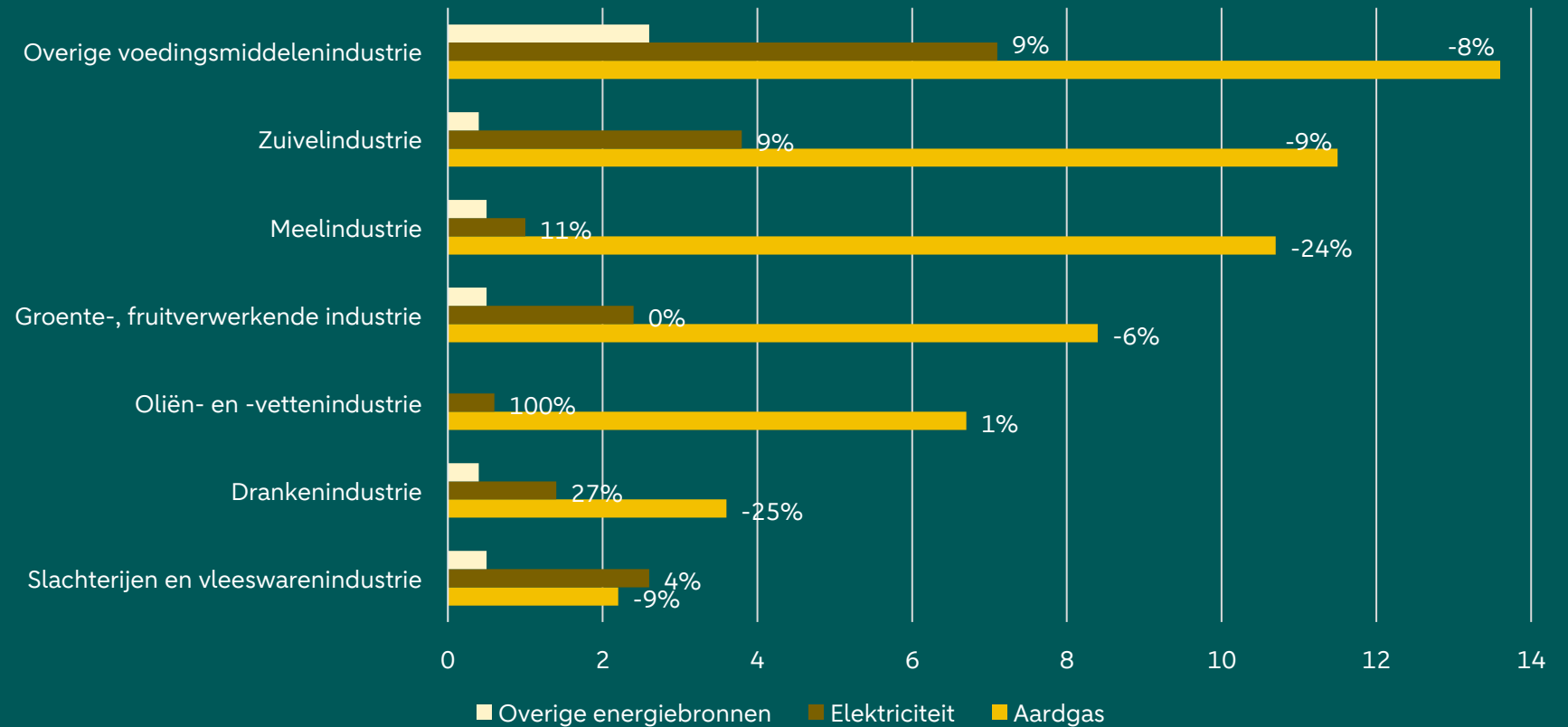

Bron: CBS

7. Uitgelicht: Foodsector blijft kwetsbaar door afhankelijkheid van aardgas

Het aardgasverbruik is afhankelijk van het bewerkingsproces en verschilt per sector aanzienlijk. Figuur 3 geeft voor 2024 het energieverbruik per energiebron weer voor de verschillende sectoren, evenals de procentuele daling ten opzichte van 2021. De meelindustrie heeft haar aardgasverbruik met 24 procent weten terug te dringen over de periode 2021 – 2024, desalniettemin blijft ze voor 89 procent afhankelijk van aardgas. Slachterijen daarentegen kennen met 42 procent een relatief lage afhankelijkheid van aardgas en hebben gezamenlijk een aardgas reductie van 9 procent behaald.

Figuur 3: Afhankelijkheid van aardgas neemt af, maar blijft dominante energiebron
Energieverbruik per type energiebron, in Petajoule (PJ) inclusief procentuele daling t.o.v. 2021

7. Uitgelicht: Foodsector blijft kwetsbaar door afhankelijkheid van aardgas

Verduurzaming stukt

De huidige energiecrisis laat wederom de sterke afhankelijkheid van fossiele energiebronnen zien in de voedingsmiddelenindustrie. Investeren in elektrificatie en verduurzaming lijkt daarom logisch, maar de transitie binnen de sector loopt achter ten opzichte van de Nederlandse economie als geheel.

De voedingsmiddelenindustrie gebruikt aardgas hoofdzakelijk voor stoom- en warmteproductie die nodig is voor verschillende voedselverwerkings- en reinigingsprocessen. Figuur 4 geeft de benodigde temperatuur weer voor diverse verwerkingsprocessen, al vraagt het opwekken van die warmte stoom van veel hogere temperaturen. Verwerkingsprocessen boven de 100 graden zoals pasteuriseren, verdampen en drogen van voedsel zijn technisch gezien lastig te elektrificeren. Waterstof kan vanuit technisch perspectief een alternatief bieden, maar is economisch niet rendabel.

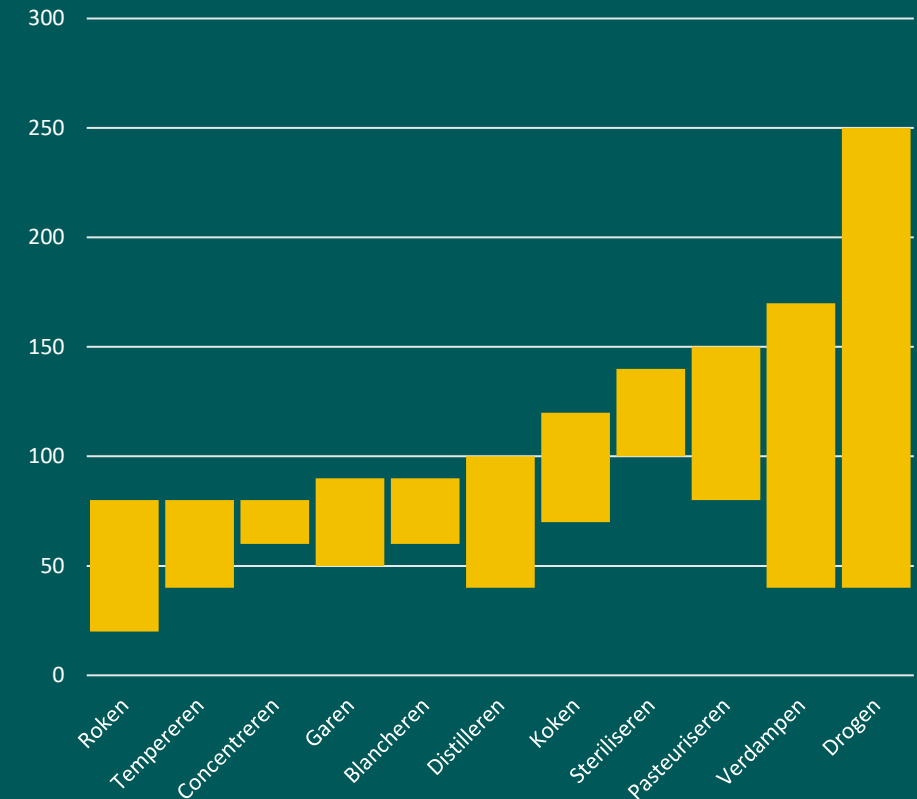
Verwerkingsprocessen met lage temperaturen kunnen relatief goed vervangen worden door bijvoorbeeld geothermie of restwarmte. Maar de beschikbaarheid van deze alternatieven is zeer beperkt en locatieafhankelijk. Elektrificatie via een e-boiler of warmtepomp is een optie, maar vraagt grote hoeveelheden elektriciteit.

Netcongestie is daarbij een groot obstakel. Bedrijven die willen elektrificeren kunnen niet de benodigde aansluiting of verzwaring van bestaande aansluiting krijgen.

Investerings vragen langere looptijd contracten

Tot slot is de financieringsstructuur in de sector een obstakel. Bedrijven uit de voedingsmiddelenindustrie investeren slechts eens in de 10 tot 20 jaar in nieuwe machines. Duurzame alternatieven kennen vaak een langere terugverdientijd dan conventionele aardgasinstallaties, onder andere doordat de aardgasinfrastructuur al aanwezig is, duurzame opties duurder en technisch minder robuust zijn. Om toch voor het duurzame alternatief te kiezen is het noodzakelijk dat bedrijven afzetgaranties voor een lange termijn hebben. Dit staat haaks op de realiteit in de voedingsmiddelenindustrie waarbij afzetcontracten vaak slechts voor één of twee jaar worden afgesloten. Financieringsmogelijkheden voor duurzame alternatieven worden daardoor beperkt, ondanks de potentiële kostenbesparing en emissiereductie op de lange termijn. Ook de komende jaren zijn veel ondernemers in de voedingsmiddelenindustrie daarom nog aangewezen op de grillen van de aardgasmarkt.

Figuur 4: Benodigde temperatuur voor voedselverwerkingsprocessen, in graden Celsius

Bron: Equans

8. Recente publicaties

Conflict Iran drijft kosten op voor de foodsector

Netcongestie: Op zoek naar de grens

Voedingsindustrie blijft licht groeien ondanks rem op aanvoer

Kijk ook eens op: abnamro.nl/food

9. Contactgegevens

Jelmer Schreurs

Sectoreconoom agri & food

jelmer.schreurs@nl.abnamro.com

Roza Wegkamp

Sectoranalist agri & food

roza.wegkamp@nl.abnamro.com

Rob Morren

Sector Banker food

rob.morren@nl.abnamro.com

Disclaimer:

De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op door ABN AMRO betrouwbaar geachte gegevens en informatie. Noch ABN AMRO, noch functionarissen van de bank kunnen aansprakelijk worden gesteld voor in deze publicatie eventueel aanwezige onjuistheden. De weergegeven opvattingen en prognoses houden niet meer in dan onze eigen visie en kunnen zonder nadere aankondiging worden gewijzigd. Het gebruik van tekst of cijfers uit deze publicatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld. Cijfers zijn geactualiseerd op 24 april 2026.

©ABN AMRO, 2025